

Ontwerp-wijziging van het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU 2010, L 20);

Gelet op artikelen 2.44, eerste lid, en 16.25a, eerste lid, van de Omgevingswet;

Besluit:

Artikel I

Het besluit van Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw, Natuur en Innovatie van 27 december 2010, nr. PDN 2010-104 (Stcrt. 2011, 4458), houdende aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein en het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, waarvan een nieuwe tekst op 18 juli 2024 is vastgesteld (Stcrt. 2024, 24934), wordt gewijzigd zoals weergegeven in de bijlage "Bijlage bij artikel I van de wijziging van het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein".

Artikel II

Dit besluit treedt in werking een dag na publicatie.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Jean Rummenie

Plaats: 's-Gravenhage

Datum: 18 juni 2025

Dit ontwerpbesluit wordt gedurende zes weken ter inzage gelegd. De exacte periode en locatie worden vermeld in de bekendmaking die wordt gepubliceerd in de Staatscourant en in de advertentie die wordt gepubliceerd in gedrukte media en op internet. Het ontwerp-wijzigingsbesluit wordt in zijn geheel gepubliceerd in de Staatscourant en is daarna ook te raadplegen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet via de website www.omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/.

Eenieder kan binnen zes weken tijdens de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit een zienswijze naar voren brengen bij het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur per mail en schriftelijk, zoals aangegeven in de bekendmaking.

Degenen die een zienswijze binnen de gestelde termijn naar voren hebben gebracht, kunnen gedurende zes weken ná de bekendmaking beroep instellen tegen het definitieve besluit. Degenen die geen zienswijzen naar voren hebben gebracht, kunnen ten aanzien van alle punten van het besluit beroep instellen als ze belanghebbende zijn; als ze geen belanghebbende zijn, kunnen ze alleen beroep instellen ten aanzien van punten die inhoudelijk verschillen van het ontwerpbesluit.

Meer informatie over Natura 2000 en gerelateerde onderwerpen vindt u op de website <https://www.rijksoverheid.nl/natura2000>. Voor vragen over Natura 2000 kunt u op werkdagen van 8.30 uur tot 16.30 uur contact opnemen met het klantcontactcentrum van RVO, telefoon 088 - 042 42 42 (lokaal tarief).

Dit document bevat
verschilmarkering t.o.v.
eerdere regelingtekst.

Tekst en afbeeldingen die
worden toegevoegd zijn
onderstreept en groen
gemarkeerd, of van een
groen kader voorzien.

Tekst en afbeeldingen die
worden verwijderd zijn
doorgestreept en rood
gemarkeerd, of van een rood
kader voorzien.

Bijlage bij artikel I van de wijziging van het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein

A

Artikel 1 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 1 Aanwijzing Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein - Vogelrichtlijngebied

1. Als speciale beschermingszone als bedoeld in artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU L 20)¹ wordt aangewezen, overeenkomstig de in de bijlage Gebiedsbegrenzungen bij dit besluit aangegeven geometrische begrenzing het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein.
2. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende ~~vogelsoorten~~ vogelsoort, welke ~~worden~~ wordt beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A037	Kleine zwaan (<i>Cygnus bewickii</i> (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>))
------	---

3. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A050	Smient (<i>Anas penelope</i>)
A051	Krakeend (<i>Anas strepera</i>)
A056	Slobeend (<i>Anas clypeata</i>)
<u>A156</u>	<u>Grutto (<i>Limosa limosa</i>)</u>

B

Artikel 2 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 2 Aanwijzing Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein

1. Deze aanwijzing gaat vergezeld van een nota van toelichting met bijlagen, die integraal deel uitmaakt van deze aanwijzing.
2. De in artikel 1 genoemde speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein.

C

Artikel 4 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4 Instandhoudingsdoelstellingen Vogelrichtlijn: broedvogels en niet-broedvogels

1. De instandhoudingsdoelstellingen voor de broedvogels van de soorten, bedoeld in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, worden vastgesteld in paragraaf 5.3 van de nota van toelichting.
2. De instandhoudingsdoelstellingen voor niet-broedvogels van de soorten, bedoeld in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, worden vastgesteld in paragraaf ~~5.3~~ 5.4 van de nota van toelichting.

¹ Waarmee de oorspronkelijke Richtlijn 79/409/EEG is gecodificeerd.

D

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

1. INLEIDING

Het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein is aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009² inzake het behoud van de vogelstand (hierna ~~de~~ Vogelrichtlijn). Deze speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein. Het besluit bevat de begrenzing en de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.

Artikel 1 van het besluit regelt de aanwijzing van het gebied onder de Vogelrichtlijn en refereert voor de begrenzing van dit gebied naar de bijlage Gebiedsbegrenzings. Daarnaast worden de vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

Artikel 2 van het besluit introduceert de nota van toelichting en benadrukt dat het besluit niet te lezen is zonder de nota van toelichting. Daarnaast wordt in dit deel van het besluit het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein gevormd uit het Vogelrichtlijngebied.

Artikel 3 van het besluit regelt de uitgezonderde delen van ~~de~~ het in artikel 1 aangewezen ~~gebiedenge-~~ gebied.

Artikel 4 van het besluit bepaalt dat er voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen verwezenlijkt dienen te worden. De doelstelling van artikel 4 heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde vogelsoorten. De vogels waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden in 2000.

In hoofdstuk 2 van deze nota van toelichting wordt de aanwijzing ~~op grond van~~ onder de Vogelrichtlijn kort toegelicht.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende begrenzing toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van ~~soorten~~ vogelsoorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent.

~~In hoofdstuk 5 worden de algemene doelstellingen geformuleerd en worden de instandhoudingsdoelstellingen genoemd in artikel 4, nader toegelicht. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen "behoud", "uitbreiding" en "verbetering" gebruikt. Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de omvang van het leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van "behoud" of "uitbreiding" van de populatie.~~

In hoofdstuk 5 worden de algemene instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd en worden de specifieke instandhoudingsdoelstellingen, genoemd in artikel 4, nader toegelicht. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen.

Bij de nota van toelichting is een bijlage A gevoegd met illustraties van grenswijzigingen indien van toepassing; die illustraties laten zien welke terreindelen na de eerste aanwijzing zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de ~~Habitatrichtlijn en de~~ Vogelrichtlijn. Anders dan de andere ~~bijlagen~~ bijlage bij de toelichting maakt bijlage A geen integraal onderdeel uit van dit besluit, aangezien er sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet enkel nog rechten worden verleend aan de geometrische begrenzing.

² Dit betreft een geconsolideerde versie van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979, inclusief wijzigingen die sindsdien op de Richtlijn van toepassing zijn. Met uitzondering van de bijlagen en verwijzingen is de tekst van de Richtlijn inhoudelijk niet gewijzigd.

Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de ~~na de eerste aanwijzing aangebrachte~~ wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen en van de toewijzing van en wijzigingen in de instandhoudingsdoelstellingen.

Er is een appendix toegevoegd aan dit besluit waarin een toelichting wordt gegeven op de selectie- en begrenzingscriteria die bij de aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein gebruikt zijn. Deze paragrafen komen uit de nota van toelichting van het Vogelrichtlijnbesluit

E

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

2. AANWIJZING VOGELRICHTLIJN

Artikel 1 van dit besluit voorziet in de aanwijzing van het gebied Broekvelden, Vettenbroek & ~~Polder Stein~~ Polder Stein als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied"). Het gebied is op 24 maart 2000 (N/2000/312) aangewezen. Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL9802064. Het bestaande Vogelrichtlijnbesluit N/2000/312 is door middel van dit besluit gewijzigd.

Tevens is het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein in mei 2003 aangemeld als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als "Habitatrichtlijngebied") volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze ~~Richtlijnrichtlijn~~, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Polder Stein" en onder nummer NL2003039 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Deze aanmelding ~~wordt werd~~ bij de Europese Commissie ingetrokken ~~als gevolg van het geven, omdat uit onderzoek zou blijken dat er geen habitatwaarden het habitatype waarvoor het gebied op de Communautaire Lijst was geplaatst, al voorafgaand aan de selectie verdwenen zou zijn. Later bleek echter dat dat onjuist was en daarom is het gebied in dit gebied aanwezig zijn mei 2019 opnieuw op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biografische regio geplaatst onder de naam "Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein" en onder nummer NL2003039~~ (zie bijlage B.1 voor een nadere toelichting).

Met betrekking tot het Vogelrichtlijngebied kan er in dit besluit naast mogelijke grenswijzigingen ook een wijziging plaatsvinden bij de vogelsoorten, waarvoor dit gebied destijds is aangewezen. Deze eventuele wijzigingen worden toegelicht in bijlage B. In dit besluit worden alle vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied wordt geacht te zijn aangewezen.

Dit Vogelrichtlijngebied wordt ~~voortaan~~ sinds het Natura 2000-aanwijzingsbesluit van 30 december 2010 aangeduid als Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein (landelijk gebiedsnummer 104).

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, ~~habitats van soorten en de~~ leefgebieden van ~~vogels~~ Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (artikel 4 en hoofdstuk 5) en de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006)². Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en ~~van de~~ daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)³.

Het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein ligt in de provincie Zuid-Holland en behoort tot het grondgebied van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk.

F

² Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

³ Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein behoort tot het Natura 2000-landschap “Meren en Moerassen”.

De grenzen van Vogelrichtlijngebieden worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopeisen van de betrokken vogelsoorten, voor zover het gaat om de soorten die in het besluit van 2010 waren aangewezen (en dus niet om de grutto waarvoor het gebied in 2025 is aangewezen).

Broekvelden-en, Vettenbroek ~~zijn~~ & Polder Stein is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van open water en graslanden die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de ~~Richtlijn~~ richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van een soort van Bijlage I (art. 4.1) en tevens fungeert als overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan van bedoelde vogelsoorten⁴.

G

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

3.3 Geometrische begrenzing en oppervlakte

De geometrische begrenzing van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein is weergegeven in de bij dit besluit behorende bijlage ~~Gebiedsbegrenzing~~ Gebiedsbegrenzingen. Op hoofdlijnen omvat het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein de plas Broekvelden en Vettenbroek, de Polder Sluipwijk, Polder Oukoop en Negen Viertel, Lang Roggebroek en het noordelijk deel van Polder Stein.

Het Natura 2000-gebied ~~Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein~~ bestaat een oppervlakte van ongeveer 690 ha. Dit is in zijn geheel aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Dit cijfer betreft de bruto-oppervlakte omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet in de geometrische begrenzing, tekstueel uitgesloten delen (zie artikel 3 en hierna).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in deze paragraaf wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied) zoals die omschreven zijn in artikel 3. Daar waar de geometrische begrenzing en de exclaveringsformule niet overeenstemmen, is de exclaveringsformule doorslaggevend.

Voor de toepassing van begrenzing en de exclaveringsformule van artikel 3 gelden er peildata:

- 24 maart 2000 voor de gebiedsdelen die zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied.
- ~~27 december 2010 voor de gebiedsdelen die met het Natura-2000 aanwijzingsbesluit zijn toegevoegd aan het eerder aangewezen Vogelrichtlijngebied.~~

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op enkele technische punten verbeterd (2010):

- Bestaande bebouwing (inclusief erven en tuinen; reeds tekstueel geëxclaveerd) waar geen Natura 2000-waarden voorkomen, is waar mogelijk op grond van kadastrale of topografische lijnen ook buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

⁴ De wijze van begrenzing van Vogelrichtlijngebieden is toegelicht in de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000), bijlage 1, Selectiecriteria en methode van begrenzing.

- Overlap van 5 meter of minder met kadastrale percelen die grotendeels buiten het gebied zijn gelegen, is gelet op de kadastrale inschrijving⁵, waar mogelijk beperkt. Dit betekent dat aldaar de kadastrale lijn is aangehouden. Deze werkwijze is alleen gevolgd op plekken waar geen Natura 2000-waarden aanwezig zijn.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De in het ontwerpbesluit ontwerp van het Natura 2000-aanwijzingsbesluit (2008) voorgenomen onttrekking (1,9 ha) ten noorden van de weg Twaalfmorgen is ongedaan gemaakt, waardoor de grens hier conform de oorspronkelijke aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000) verloopt. Vanwege het, gelijktijdig met het nemen van het Natura 2000-aanwijzingsbesluit (2010), intrekken van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied vervalt verviel de aanleiding van deze wijziging, namelijk het gelijktrekken met de grens van het Habitatrichtlijngebied.

H

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

4.2.1 Vogelrichtlijn: vogelsoorten (bijlage I en artikel 4.2)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soort opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn:

A037	Kleine zwaan (<i>Cygnus bewickii</i> (<i>Cygnus columbianus bewickii</i>))
------	---

Verder is het gebied aangewezen voor de volgende andere geregeld voorkomende trekvogels waarvoor het gebied van betekenis is als broed-, rui- en/of overwinteringsgebied en rustplaatsen in hun trekzones (artikel 4.2):

A050	Smient (<i>Anas penelope</i>)
A051	Krakeend (<i>Anas strepera</i>)
A056	Slobeend (<i>Anas clypeata</i>)
A156	Grutto (<i>Limosa limosa</i>)

Wijzigingen ten opzichte van de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000) en/of het ontwerpbesluit (2008) zijn verklaard in bijlage B.2 van deze nota van toelichting.

I

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip "instandhouding" wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied "tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging".

Deze bepaling is in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende

⁵ Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) is dit besluit, wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking ingeschreven.

dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Voor zover van toepassing is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en (vogel)soorten. Bij broedvogelsoorten met een regionale doelstelling is in de toelichting aangegeven wat in een bepaalde periode de minimale en maximale bijdrage van het betreffende gebied aan het regionale doelniveau is geweest.

Niet alle instandhoudingsdoelstellingen zijn in dit aanwijzingsbesluit gekwantificeerd (daarvoor moet een habitatkaart of beheerplan worden geraadpleegd). In die gevallen is het voor het bepalen van wat in de instandhoudingsdoelstellingen onder "behoud" dan wel "uitbreiding" of "verbetering" moet worden verstaan belangrijk te weten wat de referentiesituatie (of "nulsituatie") is waarmee deze termen moeten worden vergeleken. Dat is eveneens van belang voor het handhaven van het verslechteringsverbod. De situatie ten tijde van het publiceren van een Natura 2000-aanwijzingsbesluit is bepalend voor wat onder "behoud" moet worden verstaan en vanaf welk niveau "uitbreiding" en "verbetering" nagestreefd moet worden. De instandhoudingsdoelstellingen die niet geconcretiseerd zijn moeten dus zó begrepen worden, dat het behoudsniveau van de soorten betrekking heeft op omvang en kwaliteit leefgebied en omvang populatie, zoals aanwezig op de datum van aanwijzen als Natura 2000-gebied. Dit is tevens het niveau van waaraf "uitbreiding" en "verbetering" nagestreefd moet worden. Voor specifiek de grutto geldt 2025 als referentiedatum, aangezien in dat jaar voor de soort een nieuwe instandhoudingsdoelstellingen zijn opgenomen.

Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied⁶. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort, waarvan het populatiedoel niet is geconcretiseerd met een getal, is altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de omvang van het leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit van het leefgebied voor "behoud" of "uitbreiding" van de populatie. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een vogelrichtlijnsoort waarbij het populatiedoel is geconcretiseerd met een getal is het doel in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de omvang van het leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een geconcretiseerde populatieomvang⁷. In deze formulering wordt er met de woorden "voor" of "met een draagkracht voor" een koppeling aangebracht tussen de doelcomponent leefgebied en de doelcomponent populatie. Dat heeft zijn oorzaak in het feit dat maatregelen in de regel aangrijpen op het leefgebied van de soort en niet op de soort zelf (het directe effect op het leefgebied werkt via het leefgebied indirect door op de soort). Dat laat echter onverlet dat ook de populatieomvang tot de instandhoudingsdoelstelling behoort en niet slechts van ondergeschikt of indicatief belang is⁸.

In bijlage B.3 van deze nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per Natura 2000-waarde.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen⁹ kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot

⁶ Bij niet-broedvogels wordt daarbij (voor zover bekend) onderscheid gemaakt tussen het leefgebied voor een foeragerende populatie en voor een slapende populatie, omdat de aantallen van die populaties verschillend zijn en omdat het leefgebied voor foerageren en slapen verschillend kan zijn.

⁷ Voor het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen en actuele aantallen voor vogels is de volgende afrondingssystematiek gebruikt: 1-20 = niet afronden, 21-100 = afronden op vijftallen, 100-1.000 = afronden op tientallen, >1.000 = afronden op honderdtallen.

⁸ Uit jurisprudentie blijkt dat hierover misverstanden zijn gerezen. Aanleiding hiervoor was kennelijk de toelichting op pagina 63 van het Natura 2000 doelendocument (Ministerie van LNV, 2006), over de betekenis van de aantallen die voor vogels worden genoemd. Die toelichting wekte kennelijk (ten onrechte) de indruk dat de populatieomvang niet tot de instandhoudingsdoelstelling behoort.

⁹ Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze nota van toelichting.

of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

J

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt na sectie 5.2 een sectie ingevoegd, luidende:

5.3 Vogelrichtlijn: broedvogels

A156	Grutto
Doel	<u>Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 110 broedparen.</u>
Toelichting	<u>De grutto broedt al geruime tijd in dit gebied. Het aantal grutto's in het gebied vertoont een negatieve trend. In de meest recente telling uit 2023 zijn er 70 broedparen vastgesteld. Alleen in Polder Sluipwijk en Polder Stein-Noord zitten nog redelijke dichtheden. Vanwege de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van de populatie en de negatieve lokale trend is uitbreiding van de populatie (t.o.v. 2025) noodzakelijk. Gezien het landelijke doel, is het noodzakelijk om de potentie van het gebied optimaal te benutten, door het leefgebied te verbeteren en uit te breiden. Rekening houdend met het aanwezige oppervlakte (riet)moeras, waardoor de uitbreidingsmogelijkheden vrij beperkt zijn, wordt een aantal van 110 broedparen in 2050 haalbaar geacht. Deze populatieomvang is kleiner dan de omvang die in het verleden is voorgekomen. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.</u>

K

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

5.35.4 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A037	Kleine zwaan
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 40 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen kleine zwanen waren in de tweede helft van de jaren negentig van internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaapplek (zowel Broekvelden/Vettenbroek als Polder Stein). De aantallen kleine zwanen zijn na 2000 iets afgenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding, omdat het landelijke aantalsverloop vooral door omstandigheden in de broedgebieden wordt gestuurd.
A050	Smient
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 7.500 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen smienten zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaapplek en als foerageergebied. De aantallen smienten zijn in de loop van de jaren negentig toegenomen, zij het met de nodige fluctuaties. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A051	Krakeend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 70 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de krakeend met name een functie als foerageergebied. De soort pleistert op de plas Broekvelden/Vettenbroek, met aantallen die fluctueren met een licht positieve trend. Handhaving van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding en de toenemende internationale populatieomvang.
A056	Slobeend

Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de slobeend met name een functie als foerageergebied. De soort pleistert op de plas Broekvelden/Vettenbroek, fluctueren met een negatieve trend. Handhaving van de voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A156	Grutto
Doel	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een foeragerende populatie van gemiddeld 25 vogels (seizoensgemiddelde) en behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een slapende populatie van gemiddeld 230 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting	Het gemiddelde seizoensgemiddelde foeragerende grutto's in de periode 2017/2018-2022/2023 bedroeg 9 vogels. Voorafgaand aan deze periode was er een negatieve trend. Het gemiddelde seizoensmaximum van de in het gebied slapende grutto's in de periode 2016/2017-2017-2018 bedroeg 230 vogels. De rust- en slaapplaatsen bevinden zich op natte locaties (plas-dras) in het oosten van Polder Stein-Noord. In de periode 1999/2000-2003/2004 bedroeg het aantal foeragerende grutto's gemiddeld 25 vogels, aantallen slapende grutto's werden destijds niet geteld. Omdat een eventuele afname niet aantoonbaar is, is behoud van de huidige slaapplaatsaantallen voldoende. Herstel tot een populatie van ten minste 25 foeragerende vogels is noodzakelijk vanwege het verslechteringsverbod, omdat afname in dit geval wel aantoonbaar is ¹⁰ . De recente beoordeling van de staat van instandhouding is ongunstig voor de aspecten kwaliteit leefgebied en omvang populatie. Een verdere verbetering van de kwaliteit respectievelijk een verdere uitbreiding van de populatie is niet noodzakelijk, omdat de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding vooral betrekking heeft op gebieden buiten het Natura 2000-netwerk.

L

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:
 Nadere onderbouwing van wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen en van de toewijzing van en wijzigingen in de instandhoudingsdoelstellingen.

M

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.1 Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerp Natura 2000-besluit/ontwerpbesluit (2008)

- In afwijking van de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en van het ontwerpbesluit (2008) is het gebied niet aangewezen voor de habitattypen ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *grote vossenstaart* (H6510B) en de soorten bittervoorn (H1134) en kleine modderkruiper (H1149). Op basis van recente karteringen en karteringenonderzoek uit 2003/2004 en 2009, welke ten tijde van de selectieprocedure niet beschikbaar waren, is gebleken werd geconcludeerd dat het habitatype glanshaver- en vossenstaarthooilanden (H6510) niet meer in het gebied voorkomt/voorkwam en ten tijde van aanmelding (2003) ook niet meer aanwezig was/zou zijn geweest, waarmee het gebied in 2003 ten onrechte is/zou zijn geselecteerd en vervolgens ten onrechte is/zou zijn aangemeld als Habitatrichtlijngebied. Deze aanmelding wordt is vervolgens ingetrokken waardoor de status als Habitatrichtlijngebied, alsmede de bovengenoemde waarden, komen kwamen te vervallen. Uit de habitattypenkaart van 2012 en een herbeoordeling van de gegevens uit 2003/2004 en 2009 blijkt dat het habitatype glanshaver- en vossenstaarthooilanden (H6510) voor en na de oorspronkelijke aanmelding aanwezig was. Om deze reden is het Habitatrichtlijngebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein opnieuw op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biografische regio geplaatst onder de naam "Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein" en onder nummer NL2003039. Daarmee is het gebied volgens Europees recht beschermd onder de Habitatrichtlijn. Het gebied moet nog volgens Nederlands recht worden aangewezen als Habitatrichtlijngebied.

N

¹⁰ In het Natura 2000-aanwijzingsbesluit (2010) is de grutto ten onrechte niet aangewezen als niet-broedvogel: de aantallen foeragerende grutto's voldeden ook toen al aan de 0,1%-drempel van de biogeografische populatie. Met het wijzigingsbesluit van 2025 is dit hersteld. Inmiddels blijkt dat ook de aantallen slapende grutto's voldoen aan deze drempel.

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.2 Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000) en/of het ontwerp-Natura 2000-besluitontwerpbesluit (2008) (paragraaf 4.2.1)

De vogelsoorten waarvoor het gebied in 2000 is aangewezen, zijn indertijd ontleend aan SOVON (2000)¹¹. De numerieke criteria die daarin zijn opgenomen zijn ontleend aan de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000)¹². Een gebied wordt slechts aangewezen voor soorten waarvoor het gebied van landelijke betekenis is. Hiervan is in beginsel sprake indien het gebied minstens 1% van de landelijke broedpopulatie herbergt, indien 0,1% van de biogeografische populatie geregeld in het gebied verblijft of indien het gebied in combinatie met andere gebieden voldoende bijdrage kan leveren aan een sleutelpopulatie.

Voor eventuele toevoeging of verwijdering van vogelsoorten is gebruik gemaakt van SOVON & CBS (2005)¹³ waarin de ontwikkeling van vogelaantallen in de laatste decennia is beschreven. Dit rapport heeft ten grondslag gelegen aan de formulering van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Vogelrichtlijnsoorten. In bijlage 1 van dit rapport zijn de verschillen aangegeven tussen de soortenlijsten per gebied die in beide aangehaalde rapporten zijn opgenomen. Om ecologische redenen die in voorkomende gevallen hieronder zijn vermeld, is soms van deze algemene criteria afgeweken. Deze werkwijze heeft voor de lijst van vogelsoorten waarvoor dit gebied is aangewezen, de volgende consequenties:

- Geen wijzigingen In aanvulling op het Natura 2000-aanwijzingsbesluit (2010) is in 2025 de volgende trekvogelsoort zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn toegevoegd als broedvogel: grutto (A156). Het gebied herbergt minstens 0,1% van de biogeografische populatie in de periode 2016-2021.
- In aanvulling op het Natura 2000-aanwijzingsbesluit (2010) is in 2025 de volgende trekvogelsoort zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn toegevoegd als niet-broedvogel: grutto (A156). Het gebied herbergt minstens 0,1% van de biogeografische populatie in de periode 1999/2000-2003/2004.

O

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt het volgende opschrift op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.3 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen aan Natura 2000-gebieden (artikel 4 en hoofdstuk 5)

P

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt voor sectie B.3.1 een sectie ingevoegd, luidende:

B.3.1 Vogelrichtlijn: broedvogels

A156 – Grutto

Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50.000 paren

<u>N2k-nr</u>	<u>Natura 2000-gebied</u>	<u>Doel omvang</u>	<u>Doel kwaliteit</u>	<u>Populatie</u>	<u>Relatieve bijdrage</u>	<u>Besluit</u>
<u>1</u>	<u>Waddenzee</u>	<u>uitbreiding</u>	<u>verbetering</u>	<u>140 (†)</u>	<u>C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>

¹¹ SOVON (2000): Belangrijke vogelgebieden in Nederland 1993-97. SOVON-informatierapport 2000/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek- Ubbergen.

¹² Ministerie van LNV (2000): Nota van Antwoord Vogelrichtlijn, bijlage 1, selectiecriteria en methode van begrenzing. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

¹³ SOVON & CBS (2005): Trends van vogelaantallen in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

5	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	30 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
8	Lauwersmeer	uitbreiding	verbetering	60 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
9	Groote Wielen	uitbreiding	verbetering	80 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	uitbreiding	verbetering	45 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
12	Sneekermeergebied	uitbreiding	verbetering	190 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
13	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	80 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
15	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	90 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
20	Zuidlaardermeergebied	uitbreiding	verbetering	65 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
35	De Wieden	uitbreiding	verbetering	360 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
38	Rijntakken	uitbreiding	verbetering	110 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
56	Arkemheen	uitbreiding	verbetering	560 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
72	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	30 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
89	Eilandspolder	uitbreiding	verbetering	220 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
90	Wormer- en Jisperveld & Kal-verpolder	uitbreiding	verbetering	480 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
92	Ilperveld, Varkensland, Oostza-nerveld & Twiske	uitbreiding	verbetering	440 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
93	Polder Zeevang	uitbreiding	verbetering	750 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
102	De Wilck	Behoud	verbetering	80 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	35 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	uitbreiding	verbetering	110 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
107	Donkse Laagten	behoud	verbetering	110 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
109	Haringvliet	uitbreiding	verbetering	60 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
110	Oudeland van Strijen	uitbreiding	verbetering	130 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit
118	Oosterschelde	behoud	behoud	35	C	ontwerp-wijzigings-besluit
121	Yerseke en Kapelse Moer	uitbreiding	verbetering	60 (†)	C	ontwerp-wijzigings-besluit

De landelijke staat van instandhouding van de grutto als broedvogel is beoordeeld als “zeer ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierbij aan: “uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied. Gestreefd wordt naar herstel van een populatieniveau van ten minste 50.000 paren”. De gebiedsdoelen sluiten aan bij de landelijke doelstelling met uitzondering van de gebieden Donkse Laagten en Oosterschelde. In deze gebieden is behoud van de huidige oppervlakte leefgebied het hoogst haalbare. In Oosterschelde is ook verbetering van de kwaliteit van het leefgebied niet mogelijk en is behoud van de populatie het hoogst haalbare.

Q

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.3.13.2 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

De doelniveaus van niet-broedvogels zijn meestal uitgedrukt als seizoensgemiddelde of als (gemiddeld) seizoensmaximum. Deze gemiddelden, die worden bepaald aan de hand van maandelijkse tellingen, worden als volgt berekend¹⁵:

Het seizoensgemiddelde is het gemiddelde aantal in een gebied aanwezige vogels over het gehele seizoen, berekend aan de hand van maandelijks uitgevoerde tellingen over een reeks seizoenen (1999/2000- 2003/2004).

Het (gemiddeld) seizoensmaximum is het gemiddelde van het grootste getelde aantal (piekaantal) per seizoen (juli t/m juni van het volgende jaar) berekend over een reeks van achtereenvolgende seizoenen (meestal vijf seizoenen: 1999/2000-2003/2004).

Bij voorkeur is het doelniveau uitgedrukt als seizoensgemiddelde omdat dit een indicatie geeft voor het gebruik van een gebied over het gehele seizoen. Bij onvoldoende beschikbaarheid van jaarrondtellingen moet soms worden teruggevallen op het seizoensmaximum.

A156 – Grutto Landelijke doelstelling: Behoud van omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 15.000 vogels (seizoensgemiddelde)						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage¹⁶	Besluit
1	<u>Waddenzee</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>1.300[†]</u>	<u>f, A1</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
1	<u>Waddenzee</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>6.400 (max)</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
8	<u>Lauwersmeer</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>270[†]</u>	<u>f, B1</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
8	<u>Lauwersmeer</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>1.100 (max)[†]</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
9	<u>Groote Wielen</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>110[†]</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
9	<u>Groote Wielen</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>670 (max)</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>conform ontwerp</u>
10	<u>Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>45[†]</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
10	<u>Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>630 (max)</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
11	<u>Witte en Zwarte Brekken</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>940 (max)</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>conform ontwerp</u>
12	<u>Sneekermeeergebied</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>150[†]</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
12	<u>Sneekermeeergebied</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>2.100 (max)</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
13	<u>Alde Feanen</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>130</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
13	<u>Alde Feanen</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>4.200 (max)</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>

¹⁵ Voorbeeld voor een seizoen met de volgende telresultaten (juli-juni): 0, 0, 0, 100, 100, 200, 100, 100, 0, 0, 0, 0. Het seizoensmaximum bedraagt in dit geval 200, het seizoensgemiddelde 50 (som van alle maandcijfers gedeeld door 12).

¹⁶ Het gebied vervult hoofdzakelijk een slaappleatsfunctie (s), foerageerfunctie (f) of beide (sf). Relatieve bijdrage is alleen berekend als het landelijke doel en het gebiedsdoel beide zijn gebaseerd op dezelfde waarde (of seizoensmaximum of seizoensgemiddelde).

15	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	12	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
15	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	100 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
20	Zuidlaardermeergebied	behoud	behoud	18	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
36	Uiterwaarden Zwarte water en Vecht	behoud	behoud	80	sf, C	conform ontwerp
38	Rijntakken	behoud	verbetering	670 [†]	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
38	Rijntakken	behoud	verbetering	6.400 (max) [†]	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
56	Arkemheen	uitbreiding	verbetering	130 [†]	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
56	Arkemheen	behoud	behoud	350 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
72	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	290 [†]	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
72	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	2.200 (max) [†]	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
74	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	s, n.n.b.	aanwijzingsbesluit
75	Ketelmeer & Vossemeer	behoud	behoud	20	sf, C	aanwijzingsbesluit
78	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	90	sf, C	conform ontwerp
79	Lepelaarplassen	behoud	behoud	5	sf, C	conform ontwerp
89	Eilandspolder	behoud	behoud	35	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
89	Eilandspolder	behoud	behoud	520 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	230 [†]	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	2.300 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	verbetering	110 [†]	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	1.100 (max) [†]	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
93	Polder Zeevang	behoud	verbetering	90 [†]	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
93	Polder Zeevang	behoud	verbetering	790 (max) [†]	s, n.n.b.	conform ontwerp
102	De Wilck	behoud	verbetering	25 [†]	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
102	De Wilck	behoud	behoud	150 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	behoud	verbetering	25 [†]	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	behoud	behoud	230 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
107	Donkse Laagten	behoud	behoud	25	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
107	Donkse Laagten	behoud	behoud	260 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
109	Haringvliet	uitbreiding	verbetering	290 [†]	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit

109	Haringvliet	uitbreiding	verbetering	1.500 (max)†	s, n.n.b	ontwerp-wijzigingsbesluit
110	Oudeland van Strijen	behoud	verbetering	20†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	60	sf, C	conform ontwerp
114	Krammer-Volkerak	behoud	behoud	20	sf, C	ontwerpbesluit
118	Oosterschelde	behoud	verbetering	180†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
118	Oosterschelde	behoud	verbetering	770 (max)†	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de grutto als niet-broedvogel wordt als 'zeer ongunstig' beoordeeld vanwege een 'zeer ongunstige' beoordeling van de aspecten 'populatie' en 'toekomstperspectief'. Het aspect 'leefgebied' heeft een 'matig ongunstige' beoordeling. De landelijke doelstelling sluit hierbij aan. Ondanks de landelijke zeer ongunstige staat van instandhouding, geldt voor de meeste gebieden een behoudopgave voor zowel omvang als kwaliteit van het leefgebied. De reden hiervoor is dat de afnemende trend wordt veroorzaakt door ontwikkelingen in de omstandigheden voor de grutto als broedvogel die grotendeels buiten het Natura 2000-netwerk liggen. Indien voor een gebied een uitbreidings- en/of verbeterdoelstelling is geformuleerd, is er na het Natura-2000 aanwijzingsbesluit verslechtering opgetreden. Om die reden is het noodzakelijk om de situatie voor de grutto als niet-broedvogel ten tijde van het Natura 2000-aanwijzingsbesluit te herstellen en daarna minstens te behouden.

Niet-broedvogelsoorten

Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie

Vogelsoort	Aantal gebieden	Landelijke doelstelling	Populatie Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	Relatieve bijdrage*	Besluit
A037 Kleine zwaan ^(a)	29	4.820	40	sf, C	conform ontwerp
A050 Smient ^{(b);(c)}	45	258.200	7.500	sf, B1	conform ontwerp
A051 Krakeend ^{(b);(c)}	35	10.200	70	f, C	conform ontwerp
A056 Slobeend ^{(b);(d)}	38	5.750	50	f, C	conform ontwerp

* Het gebied vervult hoofdzakelijk een slaappleatsfunctie (s), foerageerfunctie (f) of beide (sf). Relatieve bijdrage is alleen berekend als het landelijke doel en het gebiedsdoel beide zijn gebaseerd op dezelfde waarde (óf seizoensmaximum óf seizoensgemiddelde).

- Kleine zwaan: ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling geformuleerd. De recente afname is verbonden aan een afname op internationaal niveau en mogelijk aan enkele andere slecht stuurbare factoren (Natura 2000 doelen-document, 2006).
- Smient, krakeend en slobeend: de staat van instandhouding van de soort is beoordeeld als "gunstig".
- Smient en krakeend: enige afname landelijk veroorzaakt door extensivering van landgebruik (onder andere door natuurontwikkeling) is aanvaardbaar.
- Slobeend: enige afname landelijk als gevolg van herstel van zout-zoet overgangen is aanvaardbaar.

R

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt na sectie B een sectie ingevoegd, luidende:

Appendix

Toelichting op de selectie- en begrenzingscriteria die bij de aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied Broekvelden / Vettenbroek gebruikt zijn (2000).

Onderstaande paragrafen zijn afkomstig uit de nota van toelichting van het Vogelrichtlijnbesluit.

3. Gebiedsbeschrijving, aanduiding leefgebied en begrenzing

3.2 Aanduiding leefgebied

Broekvelden / Vettenbroek is aangewezen als sbz onder de Vogelrichtlijn vanwege de aanwezigheid van open water en graslanden die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van een soort van Bijlage 1 (art. 4.1) en tevens fungeert als overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2).

De begrenzing van de sbz is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan van bedoelde vogelsoorten.

Het onderhavige gebied is tevens aangewezen als watergebied van internationale betekenis onder de Wetlands-Convention vanwege het voorkomen van belangrijke aantallen watervogels (criterium S, 6).

4. Vogelkundige waarden

4.1 Kwalificerende vogelsoorten

Broekvelden/ Vettenbroek kwalificeert als sbz onder de Vogelrichtlijn vanwege het

voorkomen van drempeloverschrijdende aantallen van kleine zwaan¹⁷ en smient die het gebied benutten als foerageer-, overwinteringsgebied en/ of rustplaats.

Het gebied kan hierdoor tevens worden aangewezen als watergebied van internationale betekenis zoals bedoeld in de Wetlands-Convention (criterium 6). Het gebied wordt verder aangemerkt als wetland vanwege het geregeld voorkomen van minstens 20.000 watervogels (criteriums).

Trekkende watervogelsoorten waarvoor het gebied aan de 1%-drempel voldoet

Soort	Art.4	Brva	Biogeografische populatie	1% Bio-popc	% in SBZd	Telperiode
Kleine zwaan <i>Cygnus columbianus</i>	1	nee	W-Siberië/ NW-Europa	170	1,9%	1993-97
Smient <i>Anas Penelope</i>	2	nee	W-Siberië/ NW-Europa	12 500	19%	1993-97

- (a) De kwalificatie betreft in het gebied niet-broedende vogels (indien ingevuld met "nee")
- (b) Biogeografische populatie waartoe de in Nederland pleisterende exemplaren van deze soort worden gerekend
- (c) Drempelwaarde zijnde 1% van de betreffende biografische populatie (biografische populatie en drempelwaarde ontleend aan Rose & Scott 1997, Waterfowl Population Estimates - 2nd edition, Wetlands International, Wageningen)
- (d) Aantal in het onderhavige gebied uitgedrukt als percentage van de biogeografische populatie

4.2 Andere relevante vogelsoorten

Andere trekkende vogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als overwinteringsgebied en/of rustplaats: kraakeend en slobbeend. De biotopen van deze vogels hebben mede de begrenzing van dit gebied bepaald.

4.3 Plaatselijke omstandigheden

De plas Broekvelden / Vettenbroek wordt door kleine zwaan en smient gebruikt als slaapplek; een plas-dras terrein in Polder Stein wordt eveneens door de kleine zwaan als slaapplek benut. Overdag zijn de grootste aantallen kleine zwanen te vinden in het noordelijk deel van Polder Stein. Smienten foerageren verspreid in de graslandpolders van het gebied. Kraakeend en slobbeend pleisteren vooral op Broekvelden / Vettenbroek.

¹⁷ onderstreepte soorten zijn opgenomen in Bijlage I van de richtlijn (art. 4.1)

Toelichting bij ontwerp-wijzigingsbesluit Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein

Met dit ontwerp-wijzigingsbesluit wordt het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein aangewezen voor de grutto als broedvogel en als niet-broedvogel. Het toevoegen dan wel wijzigen van instandhoudingsdoelstellingen voor de grutto wordt toegepast bij 25 gebieden die reeds eerder zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Aanleiding voor de wijzigingen is de noodzaak om nu ook de grutto als broedvogel te beschermen in deze gebieden, nadat de grutto eerder in de meeste van deze gebieden als doortrekker (niet-broedvogel) al was beschermd. Het toevoegen van instandhoudingsdoelstellingen voor broedende grutto's is één van de noodzakelijke maatregelen die Nederland treft naar aanleiding van de inbreukprocedure die de Europese Commissie in juli 2024 is gestart. De maatregel is onderdeel van een ambitieus maatregelenpakket, dat van toepassing is binnen en vooral buiten Vogelrichtlijngebieden, om tot het noodzakelijke herstel van de populatie te komen (Kamerstuk 33576 nr. 441).

Criteria voor gebiedsselectie en instandhoudingsdoelstellingen

De 25 gebieden voldoen aan het criterium dat in de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000)¹ wordt genoemd voor het aanwijzen van vogelsoorten in Vogelrichtlijngebieden, namelijk dat ten minste 0,1% van de internationale (biogeografische) populatie van de grutto als broedvogel in het gebied voorkomt. Het betreft in het geval van de grutto de populatie van de ondersoort *limosa* (de ondersoort *islandica* komt in Nederland alleen als doortrekker voor en kan dan wel onderdeel vormen van de instandhoudingsdoelstelling voor de grutto als niet-broedvogel). Of een gebied voldoet aan het genoemde criterium, is bepaald op basis van de door Sovon verzamelde gegevens over de jaren 2016-2021. Concreet betekent dit dat de grutto als broedvogel beschermd wordt indien er in die jaren gemiddeld ten minste 26 broedparen voorkwamen. Het gaat om de volgende 25 Natura 2000-gebieden:

N2k-nr	Natura 2000-gebied
1	Waddenzee
5	Duinen Ameland
8	Lauwersmeer
9	Groote Wielen
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving
12	Sneekermeergebied
13	Alde Feanen
15	Van Oordt's Mersken
20	Zuidlaardermeergebied
35	De Wieden
38	Rijntakken
56	Arkemheen
72	IJsselmeer
89	Eilandspolder
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske
93	Polder Zeevang
102	De Wilck
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein
107	Donkse Laagten
109	Haringvliet

¹ <https://www.natura2000.nl/sites/default/files/Bibliotheek/Aanwijzing%20Vogelrichtlijngebieden/Nota%20van%20Antwoord%20Vogelrichtlijn%20%282000%29%20Bijlage%201%20Selectie%20en%20begrenzing.pdf>

110	Oudeland van Strijen
118	Oosterschelde
121	Yerseke en Kapelse Moer

De instandhoudingsdoelstellingen per gebied voor de broedende grutto zijn gebaseerd op het wetenschappelijk advies van Sovon, zoals opgenomen in de gebiedsnotities over de betekenis en potenties van de gebieden als broedgebied van de grutto. Voor dit advies is niet alleen algemene kennis over de grutto en zijn leefgebied gebruikt, maar ook gebiedsspecifieke informatie over de populatietrend en de potenties voor verbetering en uitbreiding van het leefgebied (rekening houdend met wat nodig en mogelijk is ten aanzien van inrichting en beheer).

Onderbouwing voor wijzigingen voor alleen de grutto

De wijzigingsbesluiten beperken zich tot wijzigingen ten aanzien van alleen de grutto. Het betreft wijzigingen die het karakter hebben van een actualisering. Reden om alleen te actualiseren voor de grutto is dat niet gewacht kan worden tot een algehele actualisering van alle vogeldoelen plaatsvindt, omdat dat een tijdrovend proces is. De voortdurende afname van de gruttopopulatie noopt tot het met voorrang beschermen van de grutto in bestaande Vogelrichtlijngebieden. Dat is te meer van belang omdat de grutto vooral in Nederland broedt. Dit kan relatief snel gebeuren, omdat alleen bepaald hoeft te worden of de grutto voldoet aan de criteria voor aanwijzing in die gebieden (zie boven), zonder dat de hele procedure voor selectie van gebieden hoeft te worden doorlopen. Bij zo'n volledige actualiserings- en selectieprocedure zou dan ook voor andere aanwezige vogelsoorten bepaald moeten worden of ze zouden moeten worden aangewezen. Deze snelheid is tevens nodig vanwege de inbreukprocedure die de Europese Commissie is gestart vanwege onvoldoende bescherming van de grutto. Het beschermen van de grutto in bestaande Vogelrichtlijngebieden is essentieel voor het beschermen van deze soort.

Landelijk doel

Met de publicatie van de bovengenoemde besluiten wordt ook het landelijk doel voor de grutto als broedvogel voor het eerst gepubliceerd. Het landelijke doel in dit ontwerpbesluit is opgesteld via dezelfde werkwijze als voor de vernieuwde landelijke doelen, die op het moment van publiceren van dit ontwerpbesluit ter inzage liggen. Het voorgestelde landelijk doel is gebaseerd op de ecologische gunstige referentie en de groeipotentie van de soort tot aan 2050. Inspraak op dit landelijk doel is met het publiceren van dit ontwerpbesluit mogelijk. Het landelijk doel voor de grutto als broedvogel is nog niet formeel vastgesteld. Vaststelling van het landelijk doel vindt tegelijkertijd plaats met de vaststelling van de eerste wijzigingsbesluiten en staat dus ook open voor zienswijzen binnen deze procedure.

Het landelijke doel voor de grutto als broedvogel is mede bepalend voor het ambitieniveau van de instandhoudingsdoelstellingen in de wijzigingsbesluiten. De gebiedsdoelen moeten namelijk, zoveel als mogelijk is, bijdragen aan het behalen van dat landelijke doel. Dat geldt echter in nog sterkere mate voor het deel van de landelijke populatie dat buiten deze gebieden voorkomt: momenteel komt namelijk circa 90% van de landelijke broedpopulatie buiten de Vogelrichtlijngebieden voor. Om het landelijke doel te bereiken, is het dus noodzakelijk dat verreweg de grootste bijdrage aan de toename plaats zal vinden in de rest van Nederland. Daartoe is het noodzakelijk dat het hierboven genoemde ambitieuze maatregelenpakket wordt uitgevoerd.

Ook het landelijk doel voor de grutto als niet-broedvogel wordt aangepast. Het aangepaste landelijk doel wordt vermeld in de wijzigingsbesluiten, maar heeft (nog) geen rol gespeeld bij het bepalen van de gebiedsdoelen. Hoewel de landelijke populatie moet toenemen als gevolg van het nemen van maatregelen voor de broedpopulatie, is nog niet duidelijk hoe zich dat gaat vertalen in de verspreiding van de doortrekkende grutto's over de gebieden. Er is namelijk op gebiedsniveau geen vaste relatie tussen de aantallen broedende en niet-broedende grutto's. Het is dus nog niet goed mogelijk om de gebiedsdoelen voor de grutto als niet-broedvogel te baseren op een noodzakelijke bijdrage aan het landelijke doel in de toekomst, temeer daar de omvang en de kwaliteit van het leefgebied voor doortrekkende grutto's niet de beperkende factor is voor de groei van de populatie. Voor de gebiedsdoelen zijn daarom – vooralsnog – de huidige aantallen leidend (behoudsdoelstelling), tenzij er sprake is van een afname ten opzichte van de situatie die is bedoeld in het oorspronkelijke aanwijzingsbesluit. In dat laatste geval is de oorspronkelijke doelstelling gehandhaafd, waarbij het noodzakelijk is dat die situatie zo snel mogelijk wordt hersteld, gezien het verslechteringsverbod.

Redactionele wijzigingen

Naast wijzigingen in dit besluit ten behoeve van de aanwijzing van de grutto, hebben er ook redactionele wijzigingen plaatsgevonden in het besluit (die hebben geen rechtsgevolgen).

Aanwijzing Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein onder de Habitatrichtlijn

Een gedeelte van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein is op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biografische regio geplaatst onder de naam "Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein" en onder nummer NL2003039. Daarmee is het gebied volgens Europees recht beschermd onder de Habitatrichtlijn. Het gebied moet op een later moment nog volgens Nederlands recht worden aangewezen als Habitatrichtlijngebied.

*De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
Jean Rummenie*

Plaats: 's-Gravenhage

Datum: 18 juni 2025